

Lapset SIB tutkimus - alustavia tuloksia Hämeenlinnasta

Lapset SIB -verkoston tilaisuus 30.1.2024

Timo Ståhl, TtT, dos. tiimipäällikkö

30.1.2024

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Lapset ja nuoret SIB, tilanne joulukuu 2023

	SIBissää aloittaneet	Tutkimuksessa	Lopet- taneet	Aloitusmittaus (SDQ/WEMWBS)
Hämeenlinna	38	37		33 (89 %)
Helsinki	33	13	3	13 (100 %)
Lohja	58	42		42 (100 %)
Karviainen	34	34		Ei THL:n mittaria.
Tampere	76	67		62 (95 %)
Jyväskylä	264	237	37	170 (78 %)
Yhteensä	503	430	43	320 (77 %)

Case Hämeenlinna

Vaikuttavuustavoitteet

- 1) Lastensuojelumenojen aleneminen
- 2) NEET:iyen estäminen
- 3) Psykososiaalinen hyvinvointi

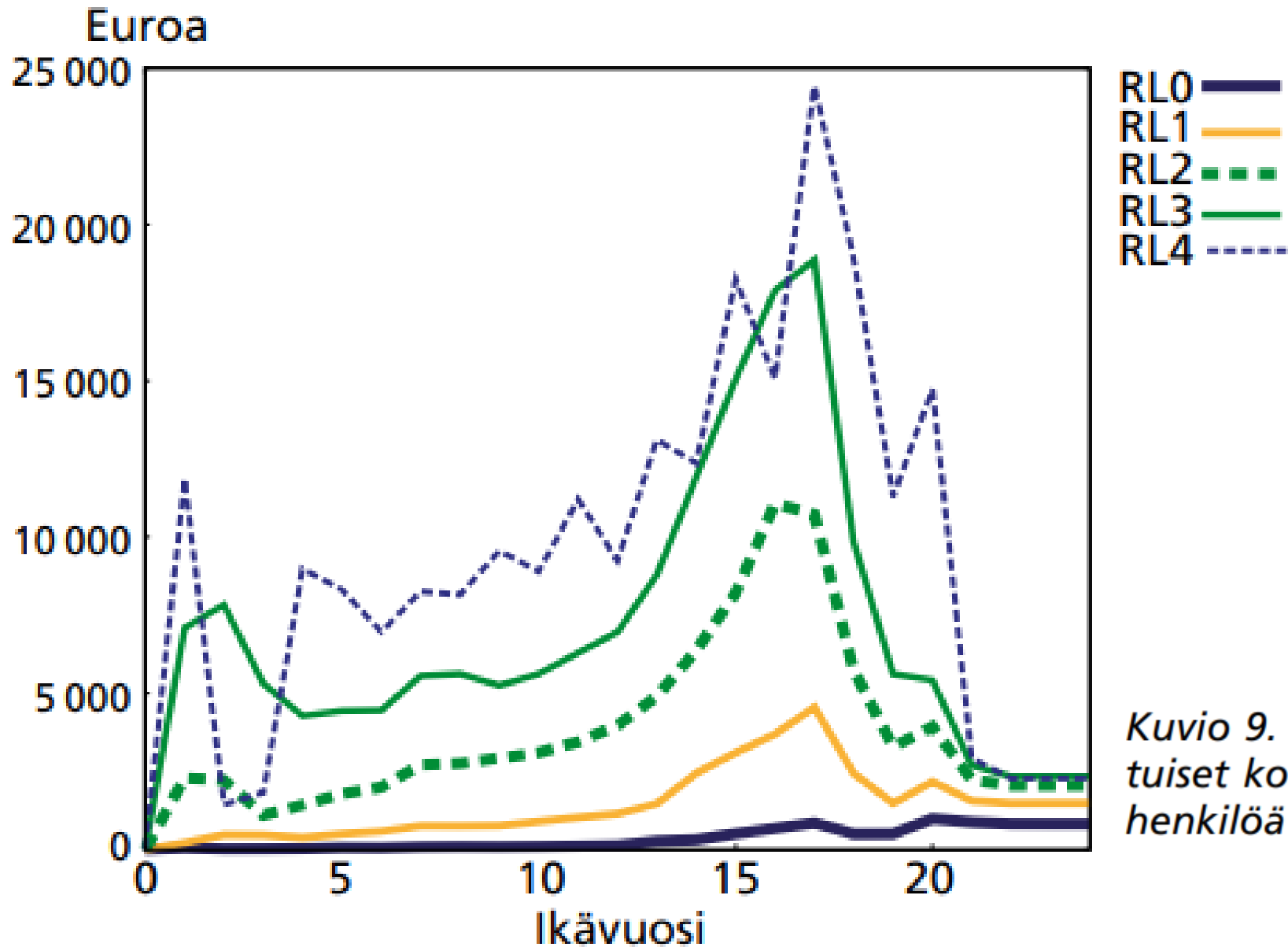
Tulosmittarit

- Seurataan kahdeksan palvelun käyttöä, joiden perusteella tulospalkkiot maksatus määräytyy (vuosittain):
  - 1) sijaishuolto perheessä
  - 2) ammatillinen perhehoito
  - 3) sijaishuolto laitoksessa
  - 4) muu sijaishuolto
  - 5) psykiatrinen laitoshoido
  - 6) avohuolto
  - 7) erityisopetus integroituna luokkaan
  - 8) erityisopetus erityisluokalla

Tulosmittarit ja vertailuryhmä

- Lapsen toteutuneita kustannuksia verrataan lapsen riskiluokituksen (S0-S4) mukaiseen vertailutasoon (Kohortti 87).
- Toiminnan jälkeen saavutetut kustannussäästöt (kehityspolku 18 ikävuoden jälkeen) otetaan huomioon tarkastelemalla kustannuksia, joita lapsesta syntyisi jos hän ei olisi töissä, opiskelemassa tai koulutuksessa tai mikäli hän olisi laitoshuollossa.

Hilli, Ståhl, Merikukka, Ristikari (2017)
 Syrjäytymisen hinta – case investoinnin
 kannattavuuslaskemasta.
 Yhteiskuntapolitiikka 82 (6): 663-675

Kuvio 9. Syrjäytymisen keskimääräiset vuotuiset kokonaiskustannukset riskiluokittain henkilöä kohden (Kohortti 1987).

Tutkimuskysymykset

- 1) Onko toiminta kustannusvaikuttavaa?
  - Hyödynnetään kustannustietoa palvelujen käytöstä (tulospittarit)
  - Kerätään tietoa lasten hyvinvoinnin ja terveyden kehityksestä toiminnan aikana (SDQ, + palveluntuottajien mittarit)
- 2) Onko toiminta taloudellisesti kannattavaa, kustannus-hyödyt, säästöt?
  - Mitkä ovat toiminnan kustannukset ja todennetut säästöt verrokkiryhmään (syntymäkohortti 1987) verrattuna?
- 3) Miten SIB-toimintamalli soveltuu kuntien ehkäisevän ja edistävän työn rahoittamiseen?

Pyytäisimme teitä ystävällisesti täyttämään tämän kyselylomakkeen koskien mainitun lapsenne käyttäytymistä viimeisen 6 kk:n (tai kuluvan kouluvuoden) aikana merkitsemällä rasti yhteen kolmesta annetusta vaihtoehdosta: "Ei Päde", "Pätee Jonkinverran", "Pätee Varmasti". On hyvin tärkeää, että vastaatte jokaiseen kohtaan parhaan kykynne mukaan siitakin huolimatta, että aina ette tunne olevanne asiasta täysin varma - tai, että kysymys kuulostaa älyttömältä.

Lapsen / Nuoren Nimi .....

Tyttö / Poika

Syntymäaika .....

	Ei Päde	Pätee Jonkinverran	Pätee Varmasti
Ottaa muiden tunteet huomioon	☐	☐	☐
Levoton, yliaktiivinen, ei pysty olemaan kauan hiljaa paikoillaan	☐	☐	☐
Valittaa usein päänsärkyä, vatsakipua tai pahoinvointia	☐	☐	☐
Jakaa auliisti tavaroitaan (karkkeja, leluja, värikyniä jne) muiden lasten kanssa	☐	☐	☐
Hänellä on usein kiukunpuuskia, tai hän kiivastuu helposti	☐	☐	☐
Ei näytä kaipaavan seuraa, leikkii usein itsekseen	☐	☐	☐
On yleensä tottelevainen, tavallisesti tekee niinkuin aikuinen käsklee	☐	☐	☐
Hänellä on monia huolia, näyttää usein huolestuneelta	☐	☐	☐
Tarjoutuu auttamaan, jos joku loukkaa itsensä, on pahoilla mielin tai huonovointinen	☐	☐	☐
Jatkuvasti hypistelemässä jotakin tai kiemurtelee paikoillaan	☐	☐	☐
Hänellä on ainakin yksi hyvä ystävä	☐	☐	☐
Usein tappelee toisten lasten kanssa tai kiusaa muita	☐	☐	☐
Usein onneton, mieli maassa tai itkuinen	☐	☐	☐
Yleensä muiden lasten suosiossa	☐	☐	☐
Helposti häiriintyvä, mielenkiinto harhailee	☐	☐	☐
Uusissa tilanteissa pelokas tai aikuiseen takertuva, vailla itseluottamusta	☐	☐	☐
Kiltti nuorempiaan kohtaan	☐	☐	☐
Valehtelee tai petkuttaa usein	☐	☐	☐
Muiden lasten silmätikkku tai kiusaamisen kohde	☐	☐	☐
Tarjoutuu usein auttamaan muita (vanhempiaan, opettajia, muita lapsia)	☐	☐	☐
Harkitsee tilanteen ennen kuin toimii	☐	☐	☐
Varastaa kotoa, koulusta tai muualta	☐	☐	☐
Tulee paremmin toimeen aikuisten kuin toisten lasten kanssa	☐	☐	☐
Kärsii monista peloista, usein peloissaan	☐	☐	☐
Saattaa tehtävät loppuun, hyvin pitkäjänteinen	☐	☐	☐

Onko teillä hänestä muita kommentteja tai huomautuksia ?

SDQ-vahvuudet ja vaikeudet kyselylomake

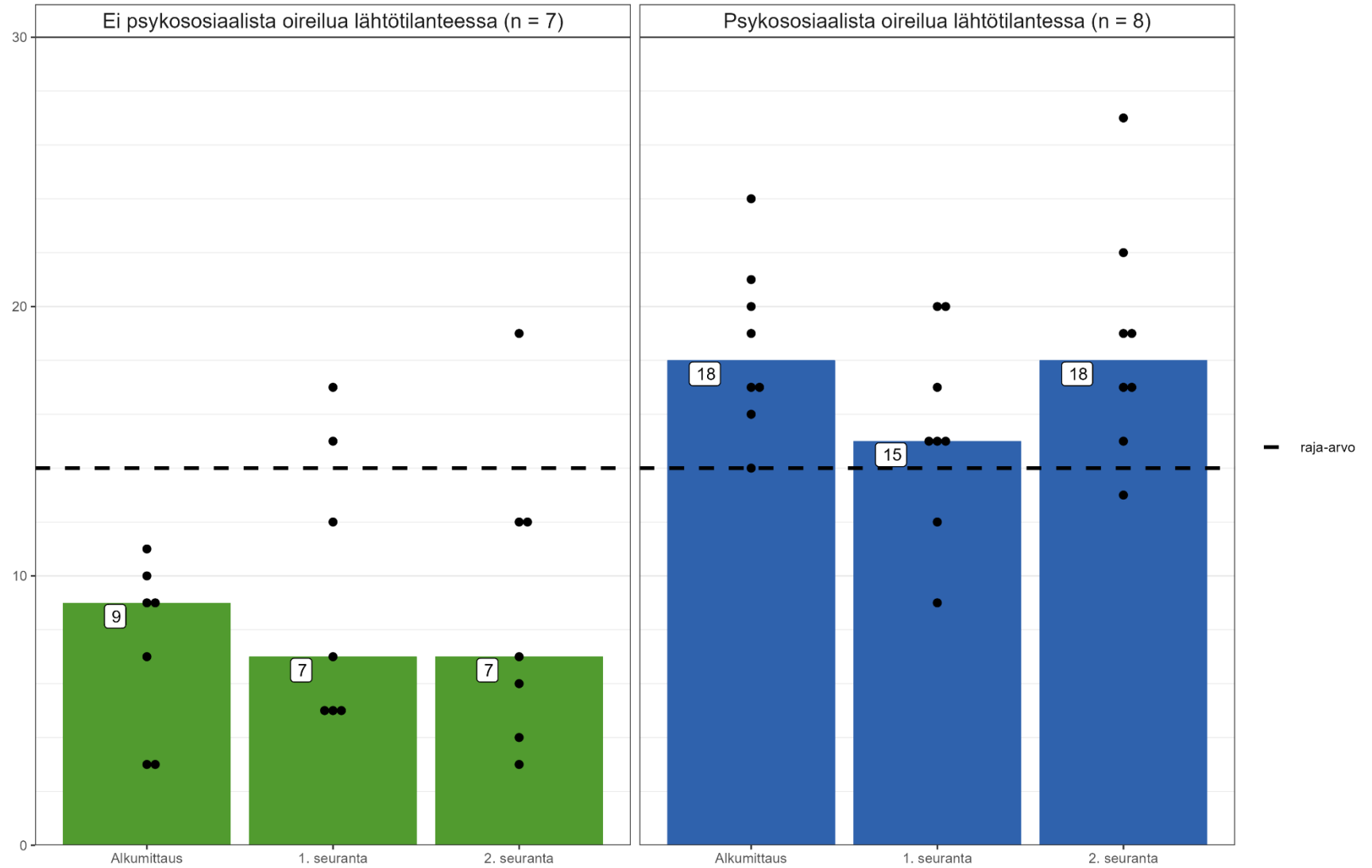
- Lasten tunne-elämää ja käyttäytymistä kartoittava kysely
- Soveltuu lasten psyykkisen oireilun tunnistamiseen
- Kartoittaa
  - tunne-elämän oireita
  - käytösoireita
  - yliaktiivisuuden/tarkkaavaisuuden oireita
  - kaverisuhteiden ongelmia ja
  - lapsen vahvuuksia (prososiaalisuus) sekä
  - mahdollisten oireiden tai vaikeuksien vaikutusta lapsen elämään

Psykososiaalinen
hyvinvointi,
SDQ

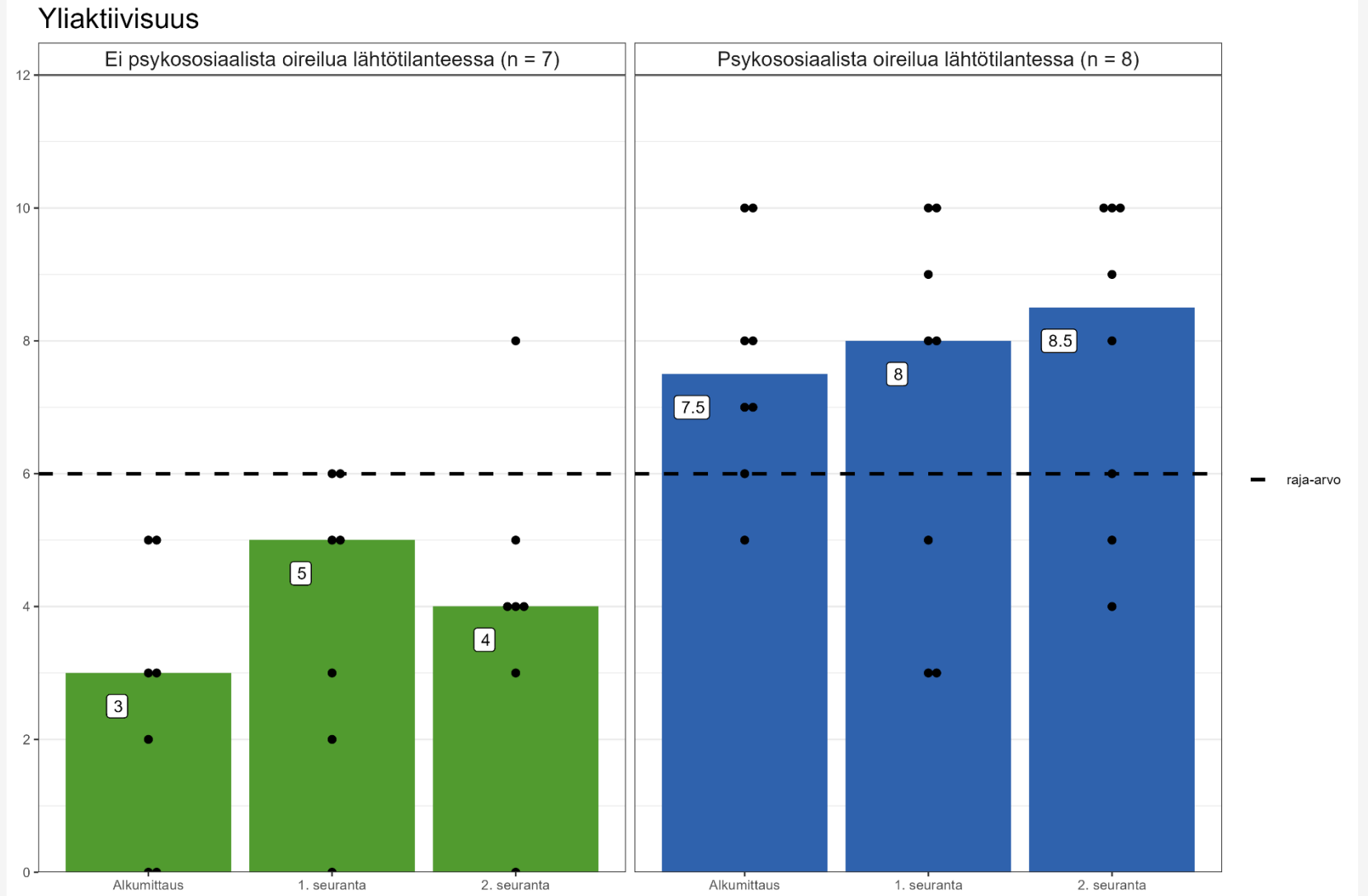
Alustavia tuloksia viideltä ensimmäiseltä toimintavuodelta

Kokonais- pisteet, SDQ

1. seuranta=3-lk, 2. seuranta= 5-lk.

Yliaktiivisuus

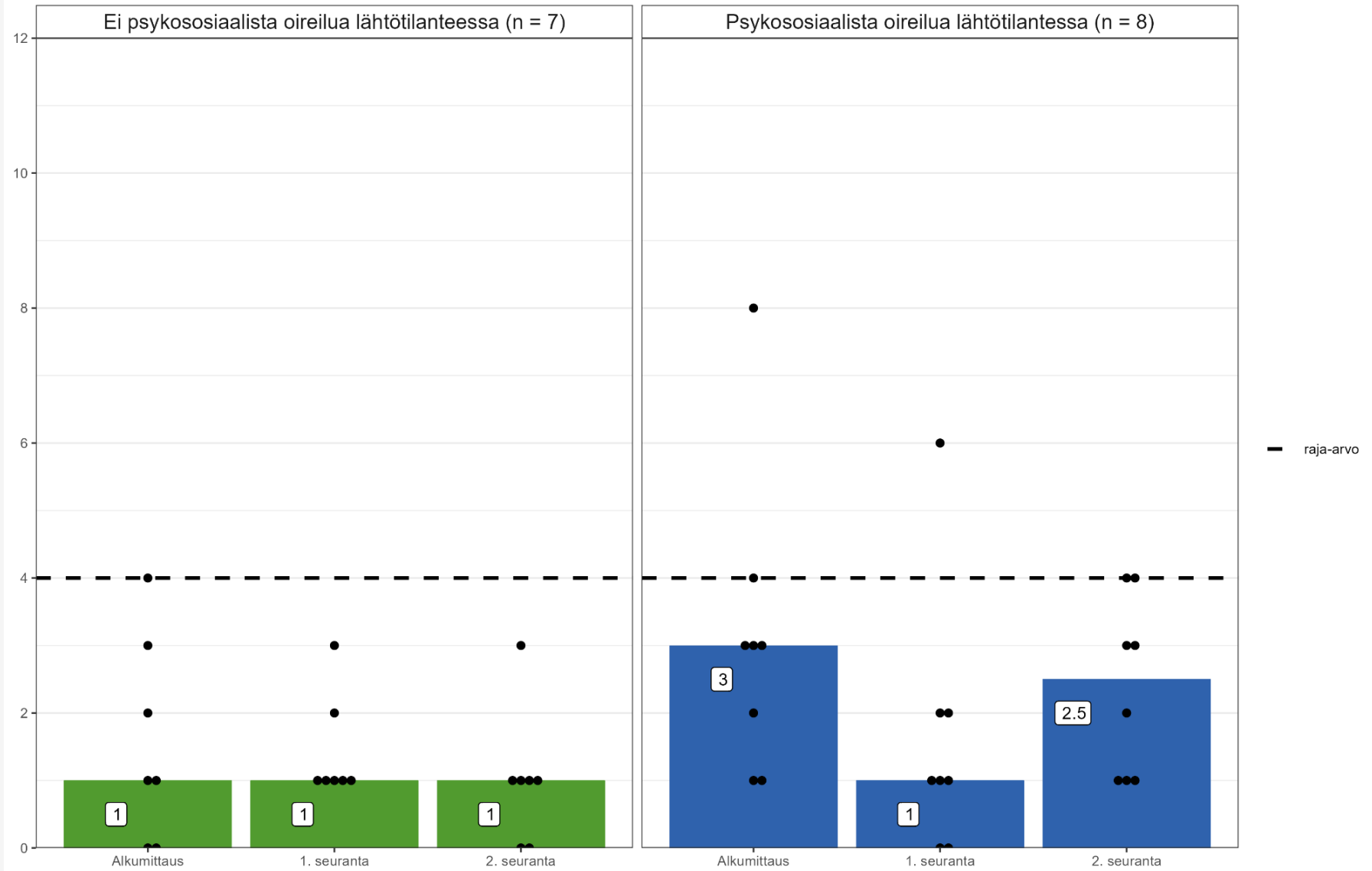

Vaihteluväli 0-10 pistettä

Tunneoireet

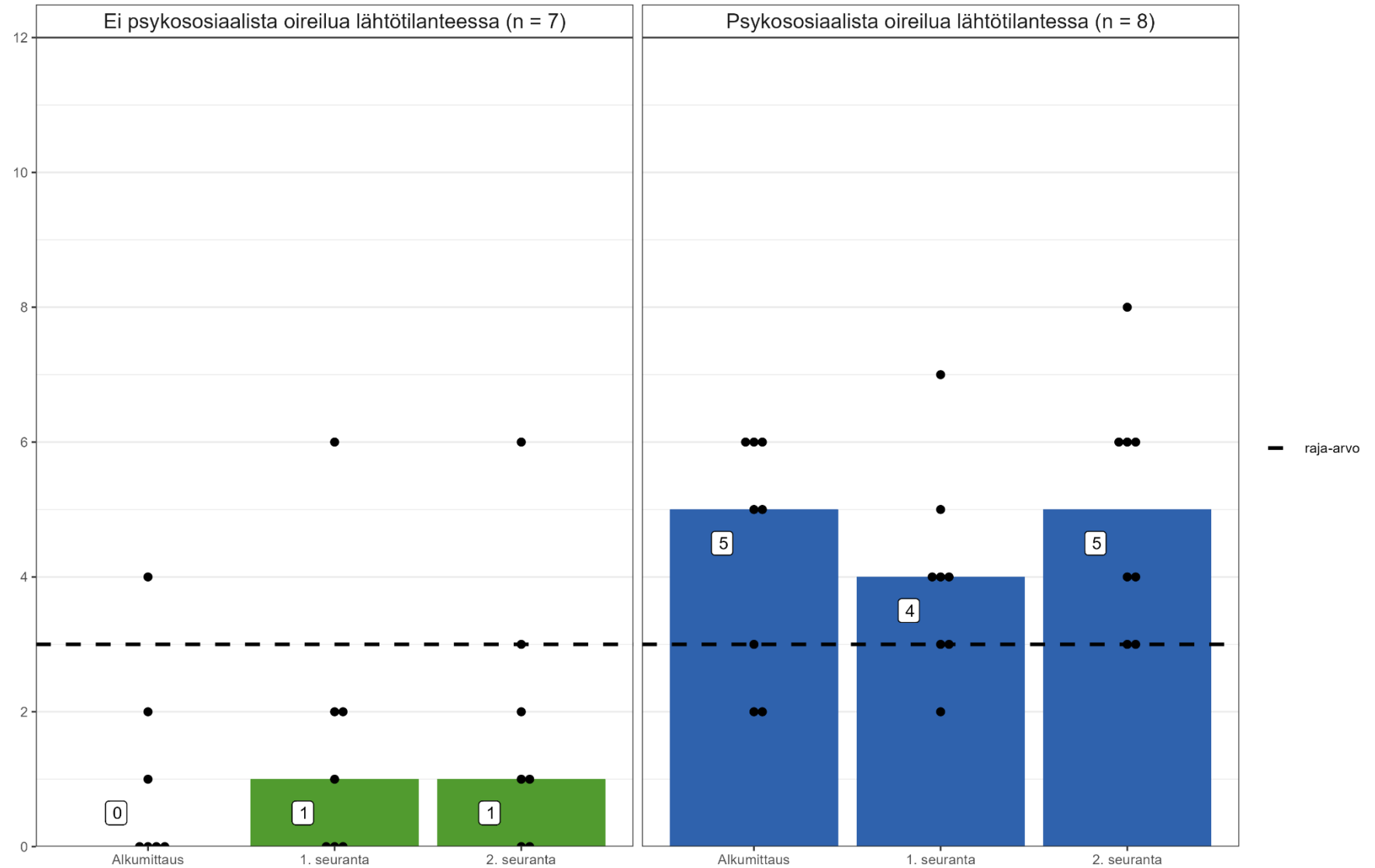
Vaihteluväli 0-10 pistettä

Tunneoireet

Käyttöoireet

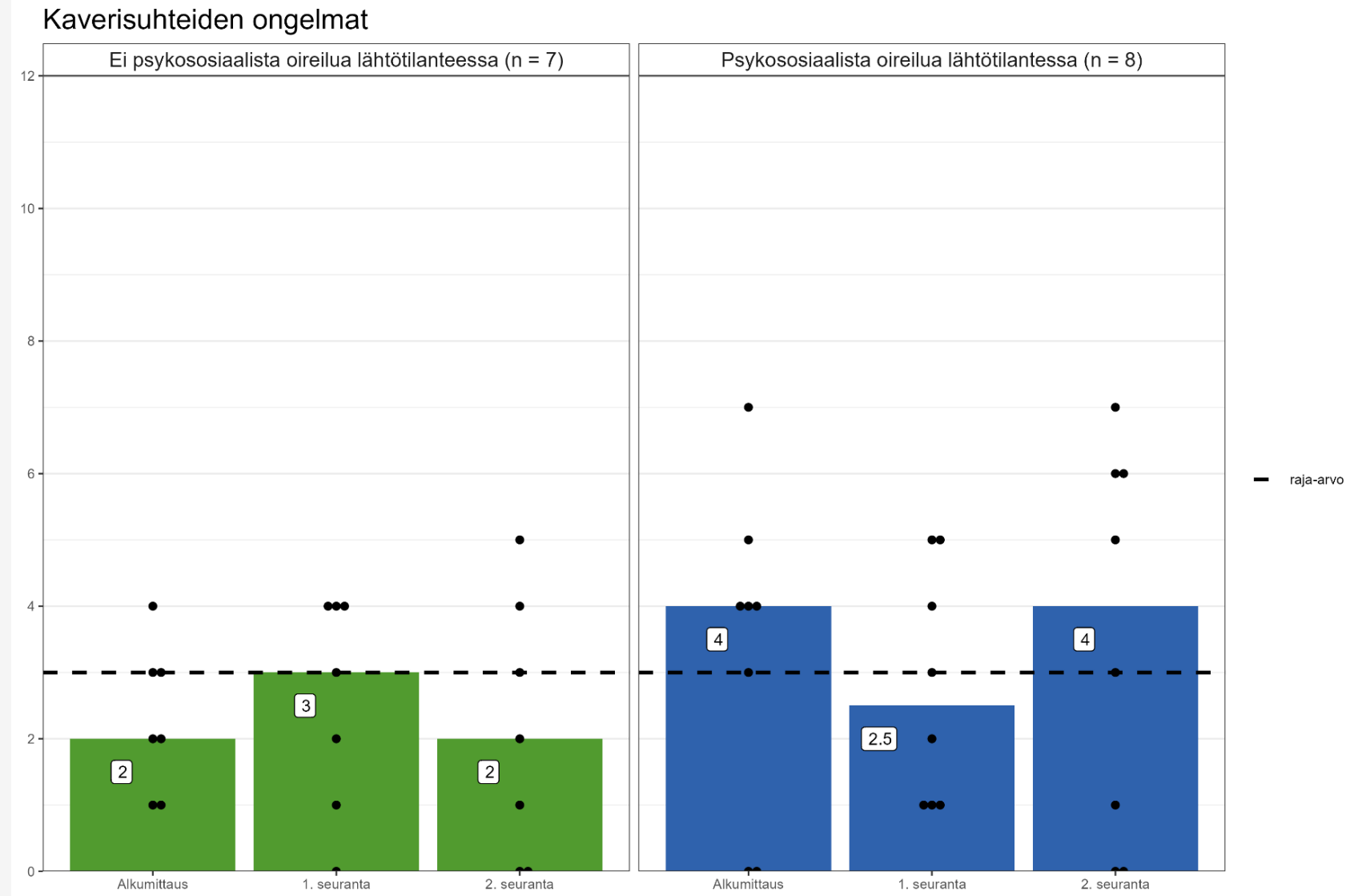
Käyttöoireet

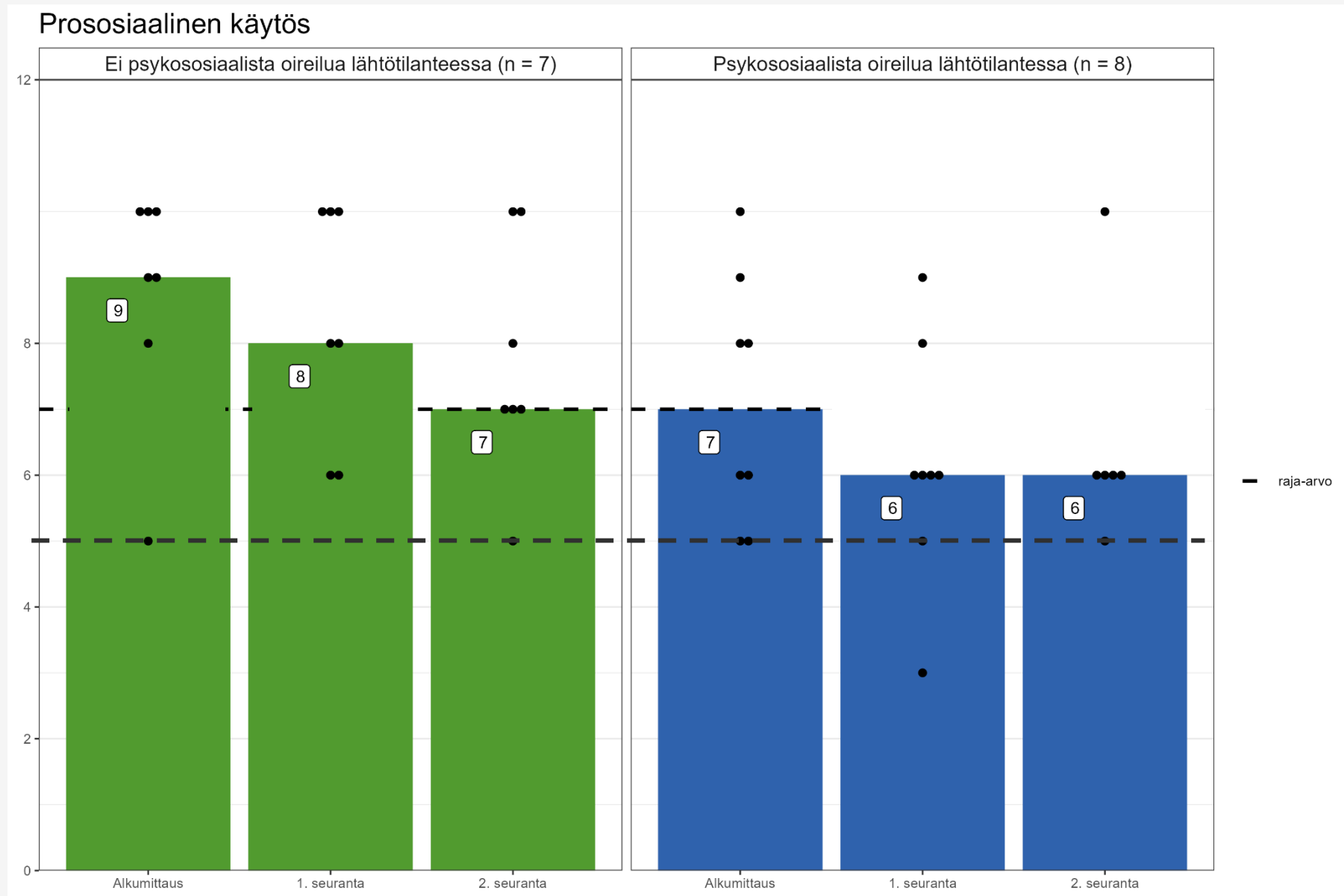
Vaihteluväli 0-10 pistettä

Kaverisuhteiden ongelmat

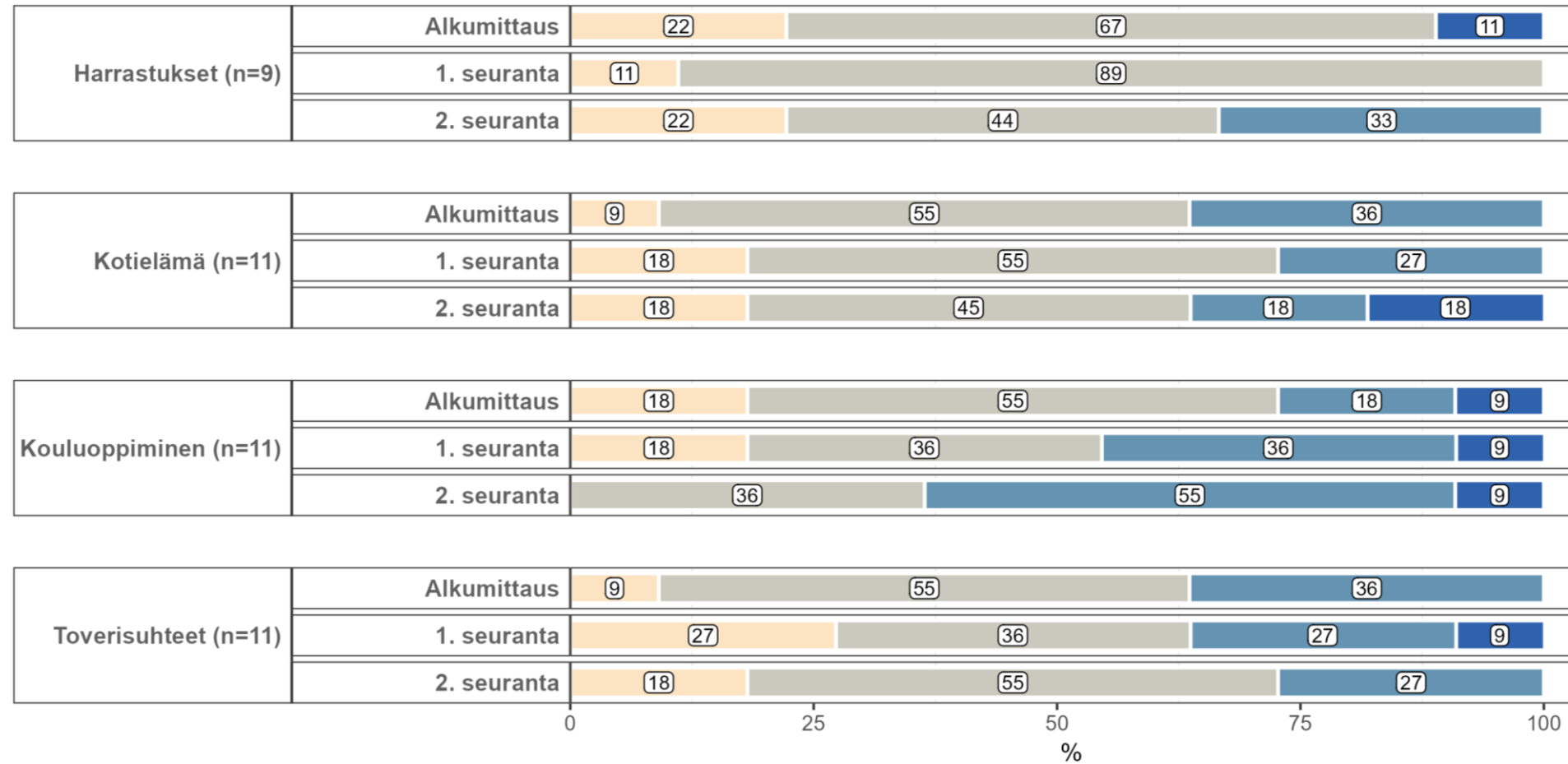

Prososiaalinen käytös

Vaihteluväli 0-10 pistettä: Huom! **Poikkeava käytös 0-4, raja-arvo 5**

Vaikeuksien häiritsevyys eri osa-alueilla

■ Eivät ollenkaan
 ■ Vain vähän
 ■ Aika paljon
 ■ Hyvin paljon

Yhteenvetoa

- Suuria muutoksia ei ole havaittavissa
  - Alkuvaiheessa oireilevien yliaktiivisuus hieman lisääntynyt
  - Ne joilla alkuvaiheessa ei ollut oireilua, ovat pysyneet keskimäärin ”oireettomina”
- Vaikeudet häiritsevät vähiten kaverisuhteita, eniten kouluoppimista

Vaikuttavuus

- säästöt
- tulospalkkiot
- toiminnan kustannukset

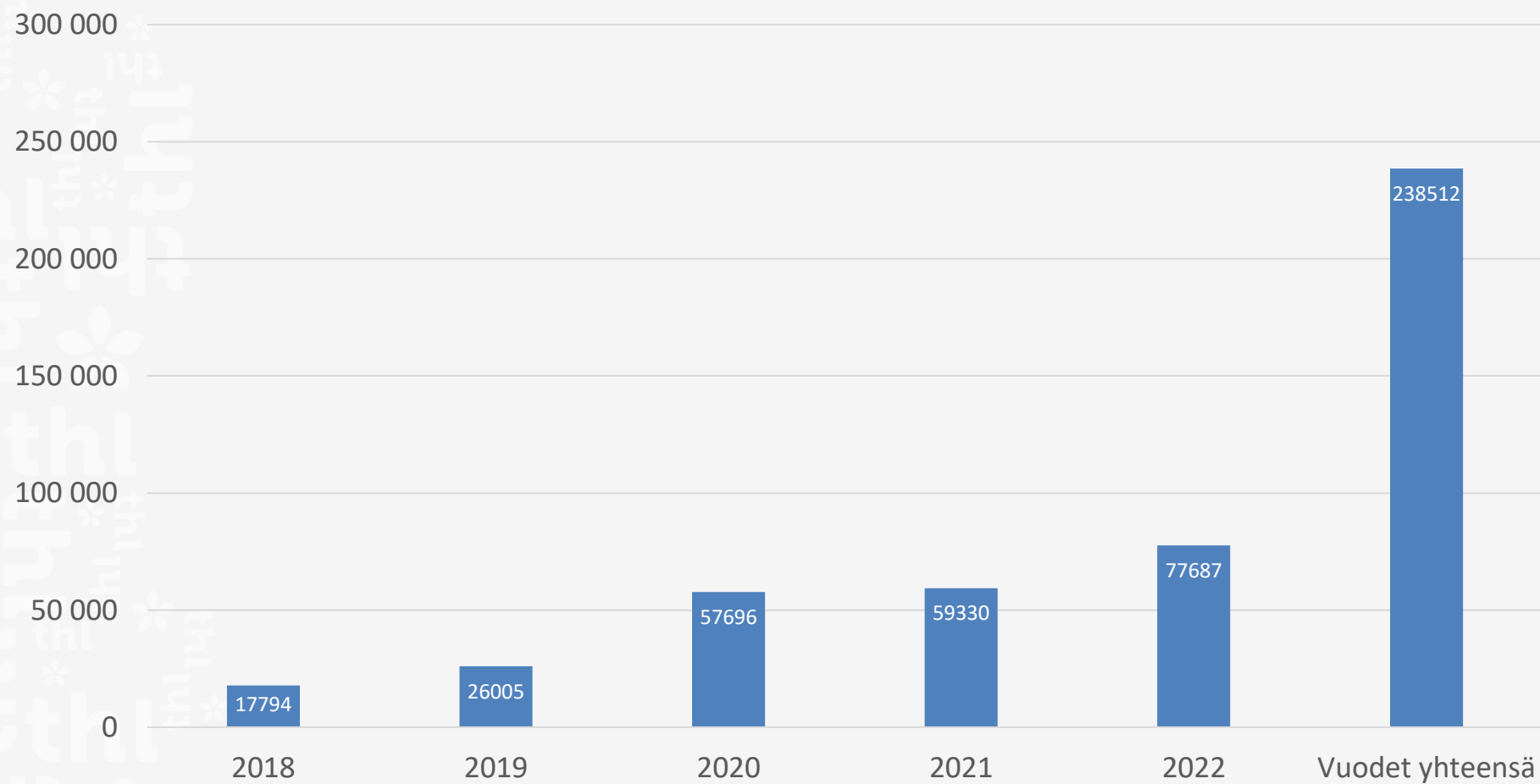
Alustavia tuloksia viideltä ensimmäiseltä toimintavuodelta

Tulosmittarit

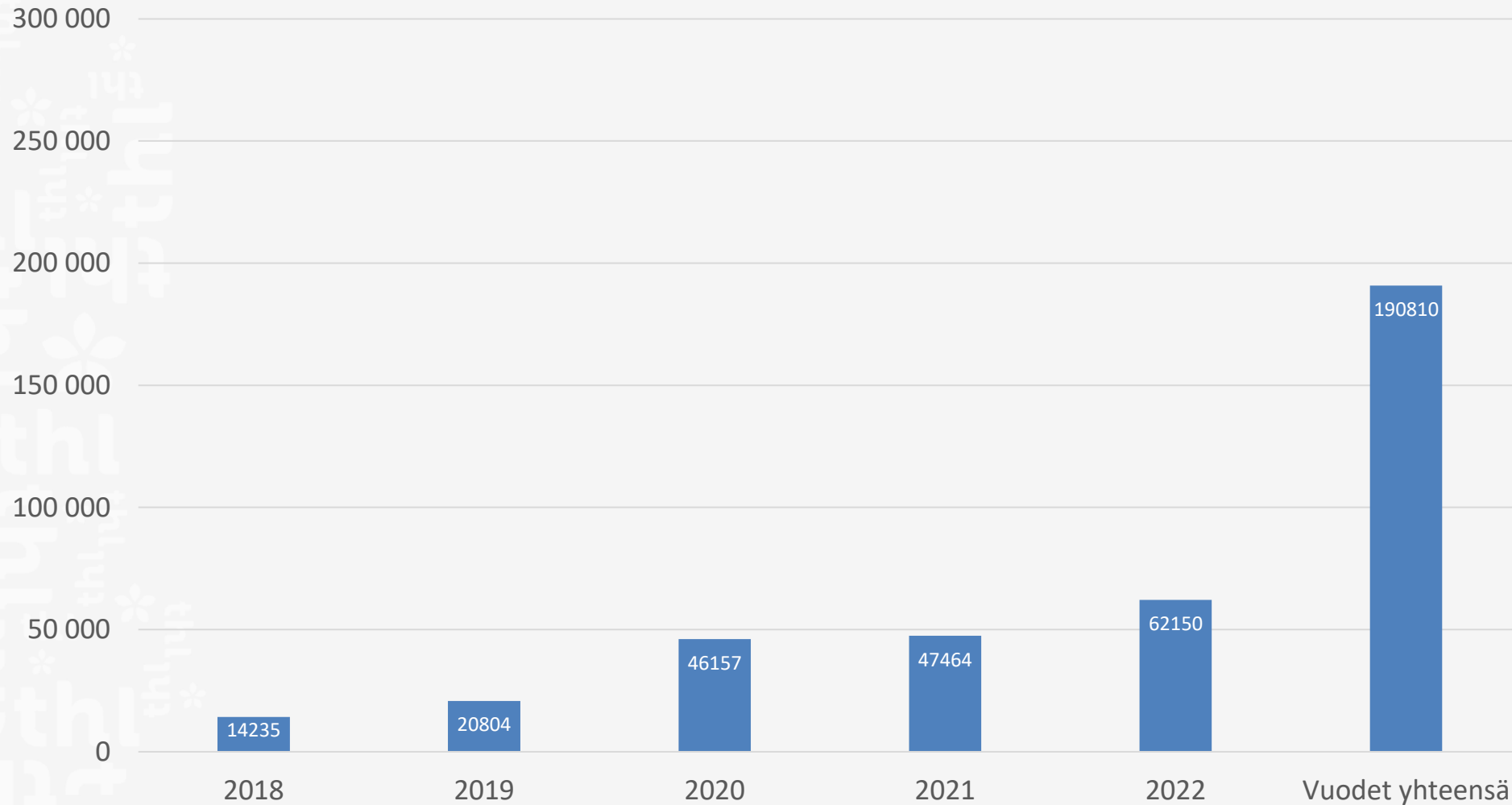
- Seurataan kahdeksan palvelun käyttöä, joiden perusteella tulospalkkiot maksatus määräytyy (vuosittain):
  - 1) sijaishuolto perheessä
  - 2) ammatillinen perhehoito
  - 3) sijaishuolto laitoksessa
  - 4) muu sijaishuolto
  - 5) psykiatrinen laitoshoido
  - 6) avohuolto
  - 7) erityisopetus integroituna luokkaan
  - 8) erityisopetus erityisluokalla

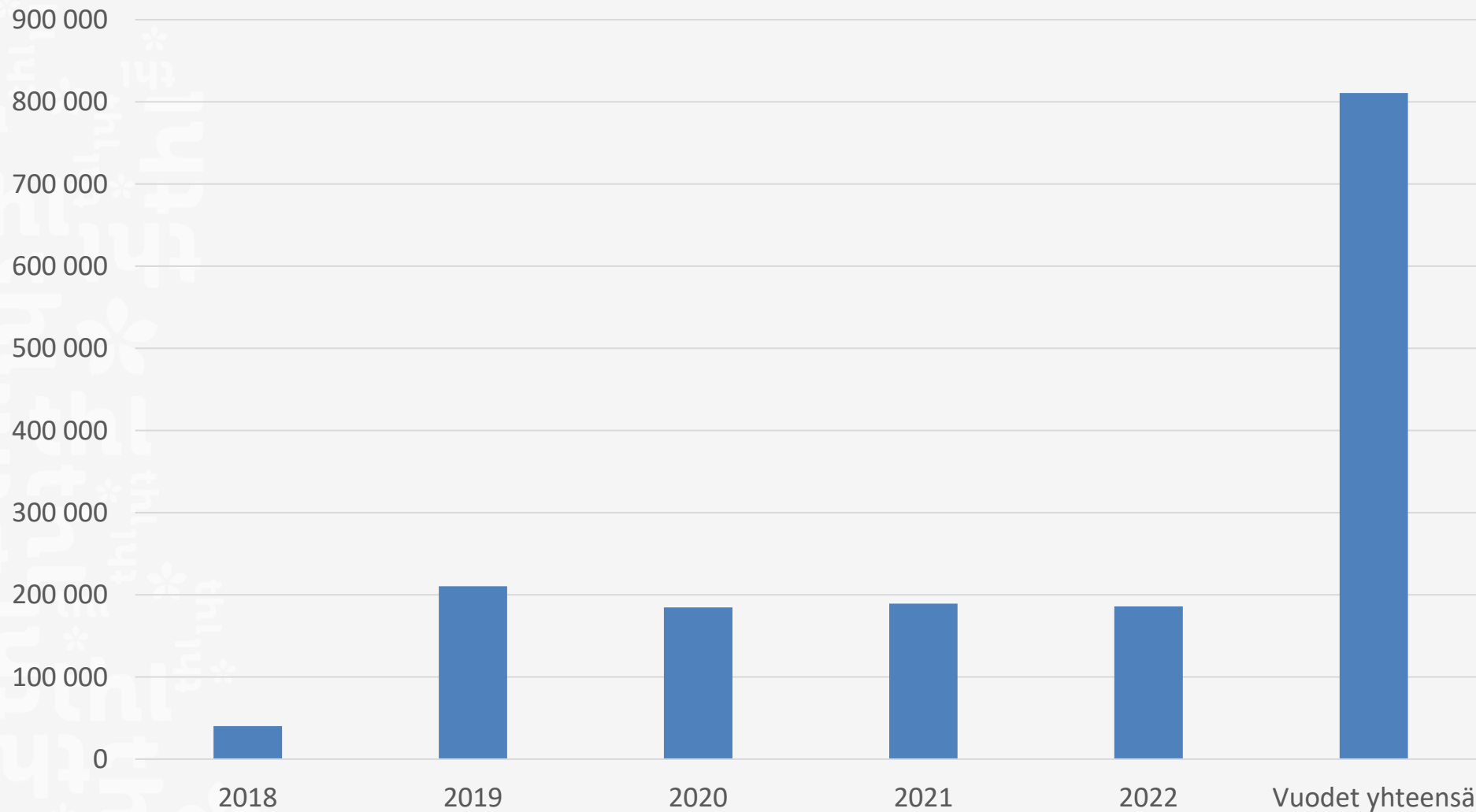
Toiminnalla aikaansaadut säästöt

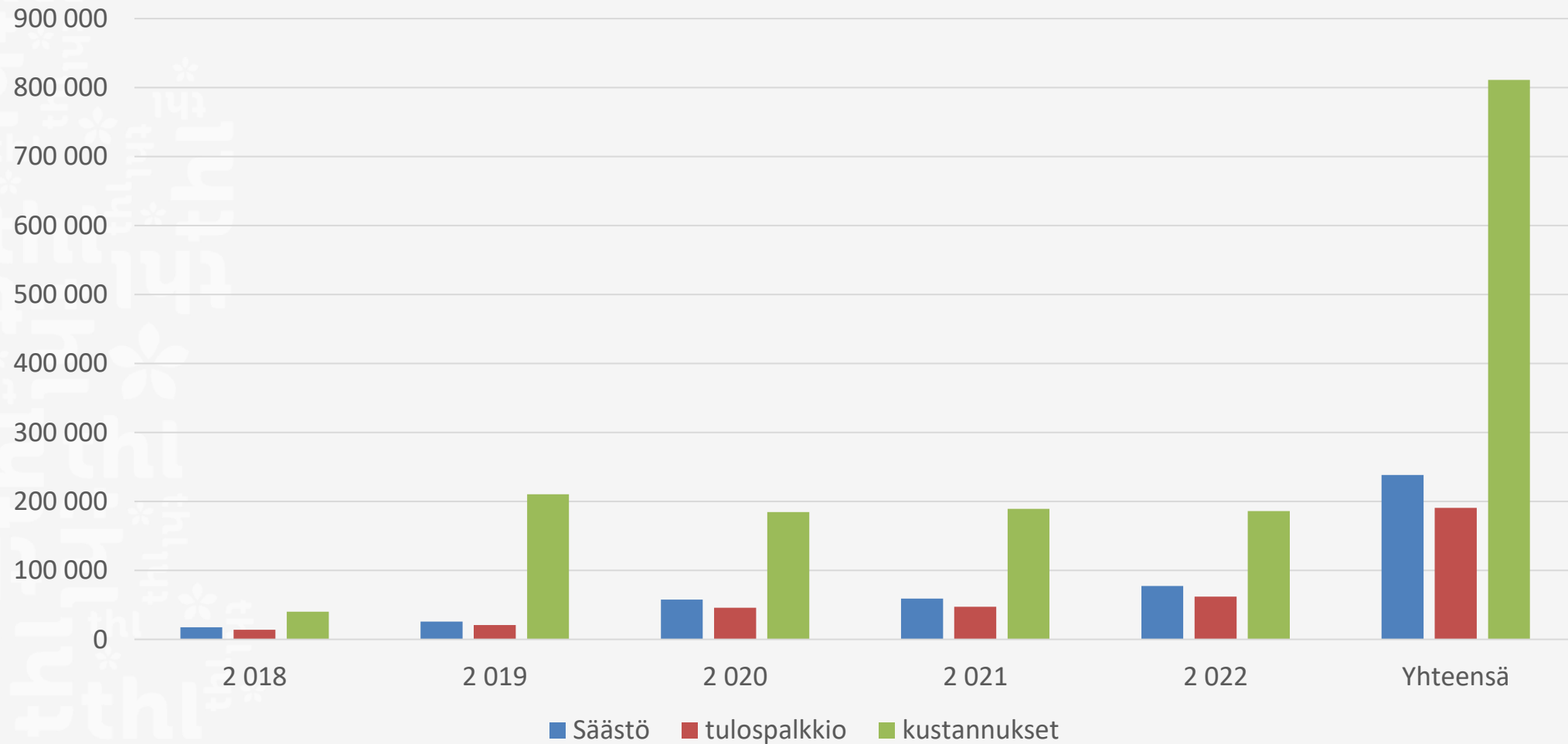
Maksetut tulospalkkiot (80% säästöistä)

Toiminnan kustannukset (rahasto)

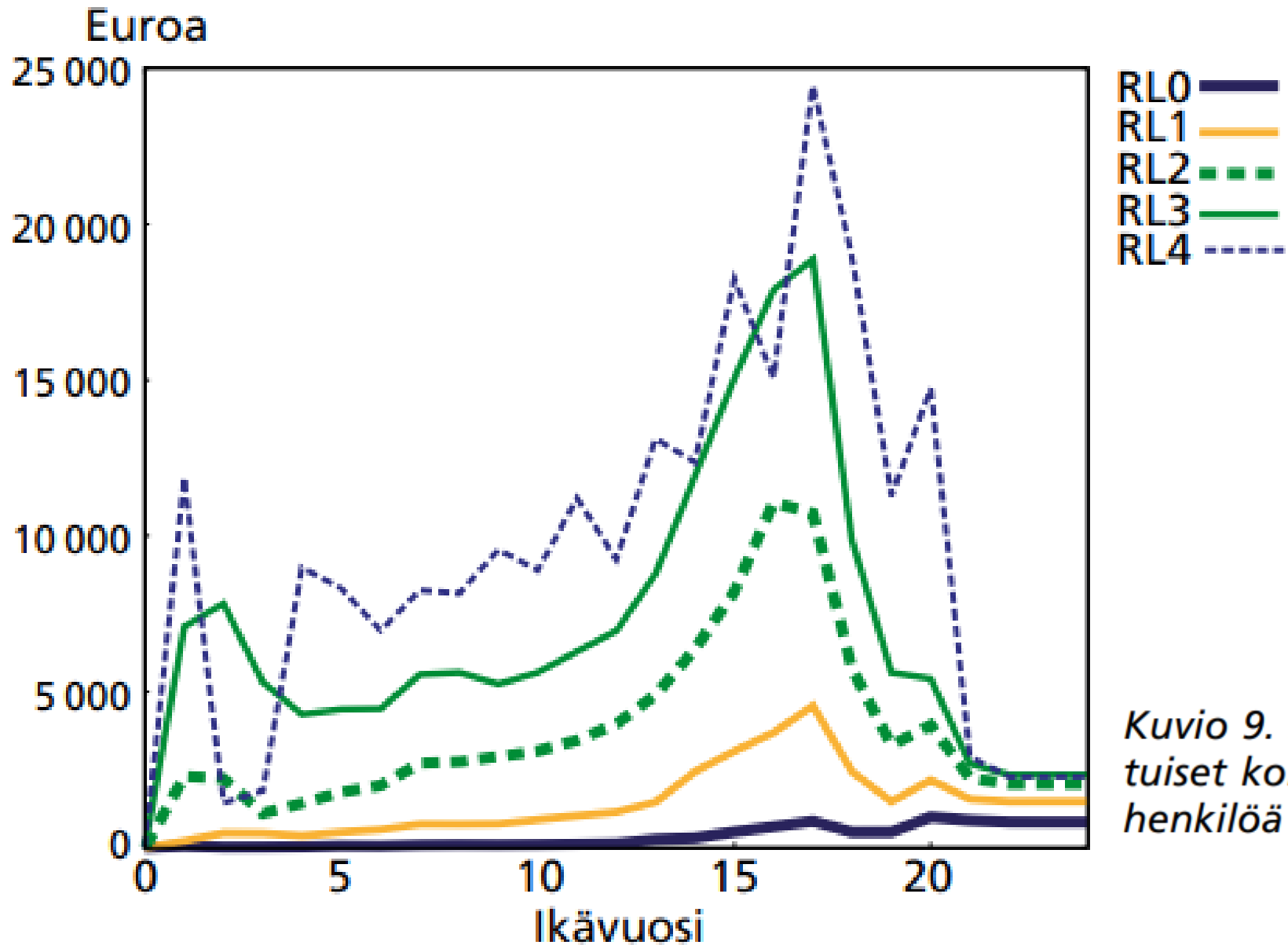

Hämeenlinnan SIB – kustannus-hyöty

Yhteenveto ja tulkinta

- Nuorten psykososiaalisessa hyvinvoinnissa ei ryhmätasolla ole tapahtunut suuria muutoksia lähtötilanteeseen verrattuna
- Toiminnasta on syntynyt säästöä
- Säästöä kunta on maksanut rahastolle tulospalkkioita
- Toiminnasta on syntynyt kuluja huomattavasti enemmän kuin säästöjä -> ollaanko odotetulla uralla??

Hilli, Ståhl, Merikukka, Ristikari (2017)
 Syrjäytymisen hinta – case investoinnin
 kannattavuuslaskemasta.
 Yhteiskuntapolitiikka 82 (6): 663-675

Kuvio 9. Syrjäytymisen keskimääräiset vuotuiset kokonaiskustannukset riskiluokittain henkilöä kohden (Kohortti 1987).

Kiitos!

THL:

Timo Ståhl

Kaija Appelqvist-Schmidlechner

Marjatta Kekkonen

Susanna Raisamo

Niina Saukko

Tampereen yliopisto:

Jenni Airaksinen